

Beleef de Berkel

projecten fase 3

Borculo en Eibergen

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	
1.1.	Rivierenland, parels aan een snoer	5
1.2	Wat is al bereikt	5
1.3	Focus	6
1.4	Projecten	7
2.	Beleef de Berkel	
2.1	Wat vooraf ging	7
2.2	Natuur, landschap en water	8
2.3	Beleving	9
2.4	Projecten 2012 - 2015	11
2.5	Projecten-overzicht Borculo	12
2.6	Projecten-overzicht Eibergen	14
3.	Bijlagen	
3.1	Projecten toelichting en - verbeelding Borculo	18
3.2	Projecten toelichting en - verbeelding Eibergen	21

1. Inleiding

1.1 Rivierenland, parels aan een snoer

De grensoverschrijdende rivieren de Aa, Berkel, Slinge en de IJssel dooraderen het beekdallandschap, vormen en vormen het leven, de cultuur en de natuur aan beide kanten van haar oever geven het gebied een eigen uniek karakter verbinden dorpen, leefgemeenschappen en mensen bieden pleisterplaatsen, bezienswaardigheden, beleving nodigen uit tot re-creëren

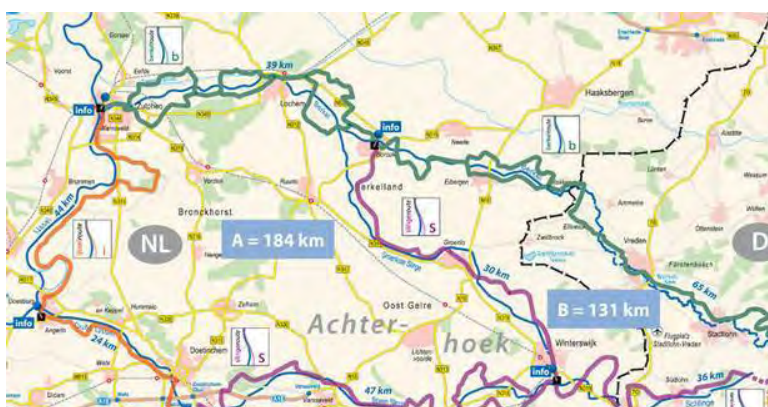
Rivierenlandschap Achterhoek en Westmünsterland

Karakteristiek voor het rivierenlandschap zijn de grote contrasten tussen Duitsland en Nederland, wat betreft de aanwezige natuurwaarden, landschapstypen en cultuurhistorie. Het rivierenlandschap heeft met zijn beekdalen, vennen, molens en dorpen is uniek en is als uitgangspunt gekozen voor grensoverschrijdende promotie. Op tal van locaties liggen prachtige dorpen en potenties die het waard zijn om in te investeren. Parels langs de rivieren!

1.2 Wat is al bereikt

De rivieren vormen een netwerk. Daarom is in 2011 een routegids uitgebracht met “fietsen langs de grensoverschrijdende rivieren de Aa, Berkel, Slinge en de IJssel” als uitgangspunt. Bijzonder, zelfs uniek in Europa: de vier verschillende routes (variërend van 65 km tot 170 km) kunnen via overstappunten prachtig aan elkaar geknoopt worden tot langere rondritten op de fiets. Bijvoorbeeld de afwisselende fietsvakantie Berkel – IJssel/Oude IJssel – Bocholter Aa – Berkel van zo'n 260 km. Elke rivier heeft zijn eigen routelogo. Talrijke bezienswaardigheden langs de weg maken de geschiedenis voelbaar. Vier rivieren, vier fietsroutes en dubbel plezier. Met een lengte tussen de 65 en 170 kilometer komen alle pedaalriders aan hun trekken. Het bijzondere eraan: de verschillende routes kunnen probleemloos met elkaar worden gecombineerd voor langere tochten en “rivierhopping”.

Diverse gemeenten hebben paden langs rivieren aangelegd om beleving van de natuur en cultuur mogelijk te maken. Ook hebben gemeenten geïnvesteerd in de parels langs de rivieren.

1.3 Focus

De gezamenlijke gemeenten in de Achterhoek werken samen aan de ontwikkeling van toerisme en recreatie. De gemeenten versterken het regioprofiel door uit te gaan van de aanwezige potenties. De Achterhoek wordt gezien als een kleurenpalet waarin elke kleur staat voor een ander thema in de Achterhoek. Binnen het gebied werken de gemeenten aan de realisatie van een uitgebreid palet aan toeristisch-recreatieve trekkers, zodat de toerist een compleet aanbod kan worden voorgeschoteld.

De 'identiteit van de Achterhoek' is in beeld gebracht (een brandsheet waarin de identiteit van de Achterhoek in woord en beeld is weergegeven). De identiteit is verwoord in een zogenaamde kernwaardentabel, waarin typisch Achterhoekse waarden zijn samengevat. Dit biedt een belangrijk vertrekpunt / referentiekader voor verder te ontplooiën activiteiten (wie of wat ben je, waar liggen je sterke punten, hoe benut je dat en straal je dat uit en welke activiteiten horen daar bij).

Uit het 'palet van de Achterhoek' zijn tien onderdelen onderscheiden die gezamenlijk het toeristische merk Achterhoek beschrijven. Op drie terreinen: identiteit, imago en ambitie is onderzocht welke onderdelen het meest bepalend zijn. Identiteit geeft weer wat je als gebied bent of hebt, ofwel 'DNA' van de Achterhoek. Het imago is het beeld wat buitenstaanders hebben van de Achterhoek. Ambitie geeft aan wat de Achterhoek graag wil bereiken op de betrokken dimensies.

Ondernemers en overheden in de Achterhoek zetten in op de Achterhoek als fiets/wandelregio en verblijfsregio. Een onderscheidend profiel voor deze onderwerpen komt tot stand door inzet op culinair kwaliteiten en authenticiteit. Evenementen op deze terreinen kunnen deze onderdelen en daarom ook het regioprofiel versterken.

1.4 Projecten

De komende jaren voeren gemeenten projecten uit om bij te dragen aan een onderscheidend profiel van de Achterhoek als bestemming. In het Regiocontract tussen de Regio Achterhoek en provincie Gelderland zijn voor vrijetijdseconomie verschillende projecten gehonoreerd. Deze projecten zijn ondergebracht in het Programma "Meer rendement uit landschap, vrije tijd en cultuurhistorie". Het betekent dat langs rivieren in de Achterhoek paden worden aangelegd waar dat mogelijk is. Daarnaast investeren gemeenten in de parels langs de rivieren, zoals Watermolen Berenschot, de recreatieve ontwikkeling van het stadje Bronkhorst, en Bredevoort, en Beleef de Berkel in Eibergen, Borculo, Lochem en Zutphen.

2. Beleef de Berkel

2.1 Wat vooraf ging

Vanuit de integrale ontwikkelingsvisie voor de Berkel (Stichting 3e Berkelcompagnie, 2004) zijn recreatieve plannen en initiatieven in, op en langs de Berkel samengebracht en afgestemd. Streven is om de gehele Berkel van bron tot monding tot een aantrekkelijk toeristisch product te maken. Deze visie inspireert om de potenties voor de Berkel actief op te pakken. De aanwezige contrasten tussen natuur, cultuur en beleving en de potenties voor verbetering van natuur, cultuurhistorie en toerisme worden uitgewerkt in plannen. De nadruk ligt op het beleefbaar maken van de authenticiteit van de omgeving. De Berkelgemeenten, de waterschappen, de provincie en de Kreisen werken waar mogelijk samen in het (toeristisch-recreatieve) beleid.

De uitgangspunten (3e Berkelcompagnie) samengevat:

De Berkel als samenhangend geheel zichtbaar

Vertel het verhaal van de Berkel

Vooraf de parels aan het snoer versterken

Maak een beleefbare mix van natuur, cultuurhistorie en toerisme door fietsen/kanovaren en wandelen langs de Berkel.

2.2 Natuur en landschap en water

Door de verandering van het klimaat zal er in de toekomst vaker sprake zijn van hevige regenbuien en langdurige droogte. Daarom richt Waterschap Rijn en IJssel beken en sloten zo in dat in natte perioden op verschillende plaatsen in het stroomgebied water langer vastgehouden kan worden. Zo beperkt het waterschap de wateroverlast elders, in bijvoorbeeld dorpskernen en op landbouwgronden, en wordt het in drogere periodes minder snel te droog. Het waterschap Rijn en IJssel heeft de laatste jaren ook de natuurlijkheid en de aantrekkelijkheid van het water vergroot. De Berkel is op diverse plaatsen ingericht als ecologische verbindingszone. Dit is een natuurlijke verbinding tussen belangrijke, kwetsbare en bijzonder waardevolle natuurgebieden. Ze maken nieuwe plantengroei mogelijk en stellen de dieren in staat zich beter te verplaatsen. Vooral diersoorten waarbij migratie noodzakelijk is om te overleven gaan erop vooruit. Ook zorgt de herinrichting voor schoner natuurlijk water in de Berkel en wordt het (water-) landschap aantrekkelijker. Voor de Berkel betekent dit dat de rivier op een aantal plaatsen weer slingert, bijvoorbeeld in het reconstructiegebied tussen Eibergen en Rekken en de omlegging van de Berkel bij Marke Mallem. En dat er vispassages zijn aangelegd. Ook de oevers zijn hier en daar natuurlijker. Zo ontstaat een rivier waar vissen, maar ook vogels als het IJsvogeltje zich thuis voelen. Ook de Groenlose Slinge wordt als ecologische verbindingszone ingericht.

De Berkel is een dynamischer rivier die zoals vroeger door het landschap slingert. Uitdagend en uitnodigend voor mensen, dieren en planten om er te leven, werken en recreëren. De rivier vertelt het verhaal over het leven en omgaan met water in de Achterhoek. Het waterschap ondersteunt recreatie waar dat mogelijk is. De onderhoudspaden langs de rivieren van het waterschap zijn opengesteld voor wandelaars. Op plaatsen waar de natuur geen schade ondervindt van recreatie worden voorzieningen getroffen.

2.3 Beleving

Structuurvisie Berkelland

In de structuurvisie is een streefbeeld voor geheel Berkelland gemaakt. Deze structuurvisie vormt de basis voor het bepalen van speerpunten en prioriteiten. In het gebied ten oosten van Borculo is in de stimuleringszone voor toerisme en recreatie vestiging van grootschalige recreatie mogelijk. De gemeente geeft de voorkeur aan bijvoorbeeld de vestiging van een bovenlokale recreatieve attractie in combinatie met verblijfsrecreatie.

Recreanten kunnen langer in Berkelland verblijven en recreëren door combinaties van dagactiviteiten aantrekkelijker te maken. Daardoor worden attracties ook meer rendabel. Berkelland gaat uit van het toevoegen van waarde aan het bestaande recreatieve aanbod. Berkelland als bestemming aantrekkelijker maken voor toeristen en de voorwaarden scheppen voor een langere verblijfsduur in Berkelland. Berkelland streeft naar vestiging van grotere dagattracties en investeert in toeristische plekken met potentie. Het Berkellandschap is attractief en vertelt het verhaal over het leven en omgaan met water in Berkelland. Daarom heeft Berkelland de afgelopen jaren geïnvesteerd in het verbeteren van de belevingsmogelijkheden van de Berkel, door het ondersteunen van projecten langs de Berkel. De berkelzompen varen op de Berkel en in zowel Eibergen als Borculo zijn er zompenloodsen gebouwd. In Eibergen is een kruidentuin aangelegd, en zijn de Mallumse molen en de sluis gerestaureerd. Direct langs de Berkel bij Rekken is een fietspad aangelegd als onderdeel van de Berkelfietsroute “van Billerbeek tot Zutphen”.

Kwaliteitsimpuls van Borculo als parel langs de rivier de Berkel.

In Borculo is flink geïnvesteerd door het centrum van Borculo opnieuw in te richten en de Oude Berkel. De Oude Berkel is weer nadrukkelijker onderdeel geworden van het stadsbeeld. Het was een wens van velen om de stad aantrekkelijker te maken voor inwoners en toeristen. En om te kunnen varen met de berkelzomp in Borculo zelf. En dat kan nu. “Door een aantal hindernissen in de vorm van vaste bruggen, duikers en stuwen was de Oude Berkel zeer beperkt bevaarbaar voor de Berkelzomp. Het noodzakelijk onderhoud aan de bruggen over de Oude Berkel maakte dat we de doorvaart voor de Berkelzomp gelijk konden meenemen. De Veemarktbrug, het belangrijkste obstakel, is opgehoogd. In de opbouw van deze brug zijn vier stenen verwerkt met daarop de wapens van Borculo, Gelselaar, Geesteren en Haarlo. Daarnaast zijn er twee nieuwe kleine bruggen aangelegd waar de Berkelzomp onderdoor kan. Daardoor is de Berkel nu bevaarbaar van de Stenen Tafel tot aan de Rondweg. De waterkwaliteit van de Oude Berkel is verbeterd doordat we de Oude Berkel uitgebaggerd hebben. En om het allemaal voor de toerist maar ook voor ons als inwoners van Berkelland aantrekkelijker te maken is er een haventje gemaakt tegenover het gemeentehuis. Het is echt een plek geworden om te verpozen. Bij de Stenen Tafel is een aanlegsteiger gemaakt. De Veemarkt zelf is ook opnieuw bestraat en ingericht. En zijn er mooi vormgegeven lantaarnpalen geplaatst. Het plein wordt in de toekomst nog meer omsloten door bebouwing. Het plein zal hierdoor aantrekkelijker zijn voor bezoekers om te verblijven (op een terras bijvoorbeeld). In de behoefte aan meer parkeergelegenheid voor bezoekers is eveneens voorzien door de aangelegde 100 extra parkeerplaatsen bij het gemeentehuis. Ook het park achter het gemeentehuis is opgeknapt. Het is vergroot en betrokken bij de Oude Berkel en het centrum. Daardoor staat het gemeentehuis nu centraal in het Berkelpark. Door de uitbreiding is er een echt ontmoetings- en doepark ontstaan. Er is te sporten, slenteren, spelen enzovoort. Bij de beplantingkeuze is rekening gehouden met eetbaarheid, geur en beeld. Een zintuigen prikkelende beplanting voor mens en dier. Al met al een geweldige stimulans voor Borculo voor nu en voor de toekomst.”

2.4 Projecten 2012-2015

Beleef de Berkel (fase III); Investeren in de parels langs rivieren:

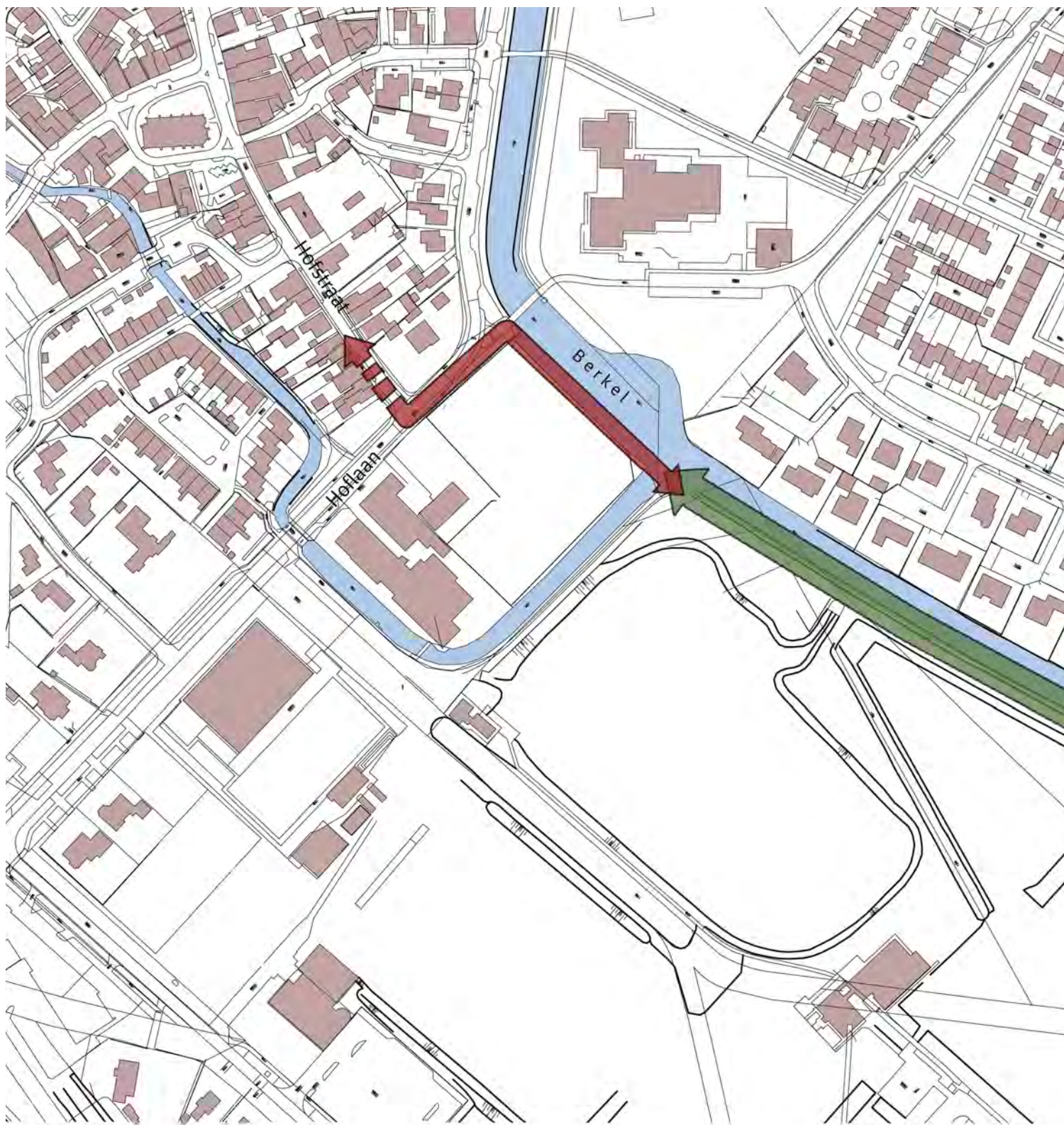
De komende jaren ontstaan verdere mogelijkheden om de Berkel te versterken als attractieve bestemming. Het Recreatieschap stoot de recreatiegebieden af, waaronder recreatieplas Het Hambroek bij Borculo aan de Berkel. Het recreatiegebied bij Borculo krijgt daardoor de mogelijkheid een ware toeristentrekkpleister te worden. Vestiging van een gigantische vlinderdome in combinatie met zo'n tweehonderd recreatiewoningen is in onderzoek. Als de attractie zich vestigt in Borculo is de verbetering van de aansluiting tussen het recreatiegebied en het centrum Borculo gewenst. Dit vergt een kwaliteitsimpuls van de verbinding met het centrum van Borculo voor voetgangers, fietsers of per boot, en aanzienlijke investeringen.

De berkelzone in Eibergen strekt zich uit van stuw tot stuw. Stichting Marke Mallem heeft plannen voor het beheren en aantrekkelijker maken van de berkelzone, waaronder het gebied rondom het idyllische Muldershuis en Mallems Molen. De woningbouw in het plangebied Op de Bleek, locatie voormalige textielfabriek, is vertraagd door de economische omstandigheden. De mogelijkheden voor een andere invulling van dat gebied is in onderzoek. In dat gebied ligt een oude spoorbrug die gerenoveerd moet worden. Aansluitend ligt het uitloopgebied de Maat, met een kleine berkeltak die nog niet geheel aansluit op de Berkel. De gemeente heeft het gemeentekantoor verlaten. Het parkeerterrein is sociaal onveilig. Pal aan de huidige N18 ligt het cultuurhistorisch interessant pand GEMAVO dat herontwikkeld moet worden. De oversteek tussen Eibergen, de Maat, en het recreatiegebied bij de Mallumse molen is onveilig voor fietsers en voetgangers. Het uitloopgebied De Maat ligt tussen beide gebieden in. De aansluiting tussen beide gebieden en het centrum moet beter. Daarom onderzoekt Berkelland hoe de toeristische mogelijkheden van het gebied langs de Berkel in Eibergen versterkt kunnen worden. De berkelzone in Eibergen van stuw tot stuw ontwikkelen als aantrekkelijk en eigentijds landschapspark is één optie. Het gebied rondom de Mallumse Molen voet- en fietsvriendelijk verbinden met de Maat en het centrum en door herinrichting van het meandergebied is een onderdeel ervan. Zo ontstaat een duidelijke kwaliteitsimpuls.

De projecten Beleef de Berkel fase III (onderdelen Borculo en Eibergen) worden hierna met name visueel voorgesteld.

2.5 Projectenoverzicht Borculo verbinding tussen centrum en recreatiegebied Het Hambroek

Optimaliseren en gedeeltelijk realiseren van verbinding tussen Hofstraat en bestaand voetpad langs de Berkel

Opwaarderen van bestaand voetpad tot fiets-voetpad en verbinding met recreatiegebied Hambroek.

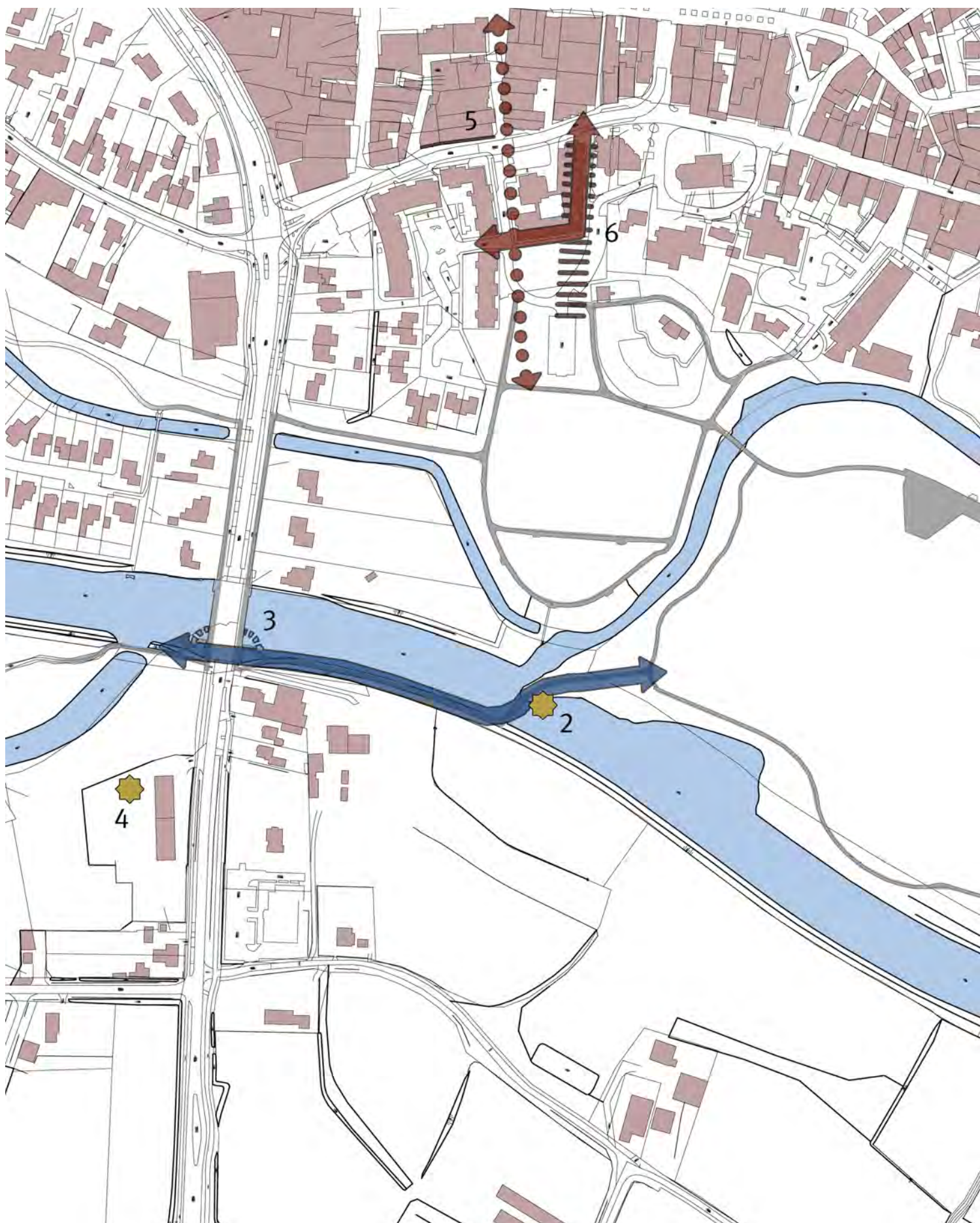
1) Vervangen bestaande brug door beweegbare brug.

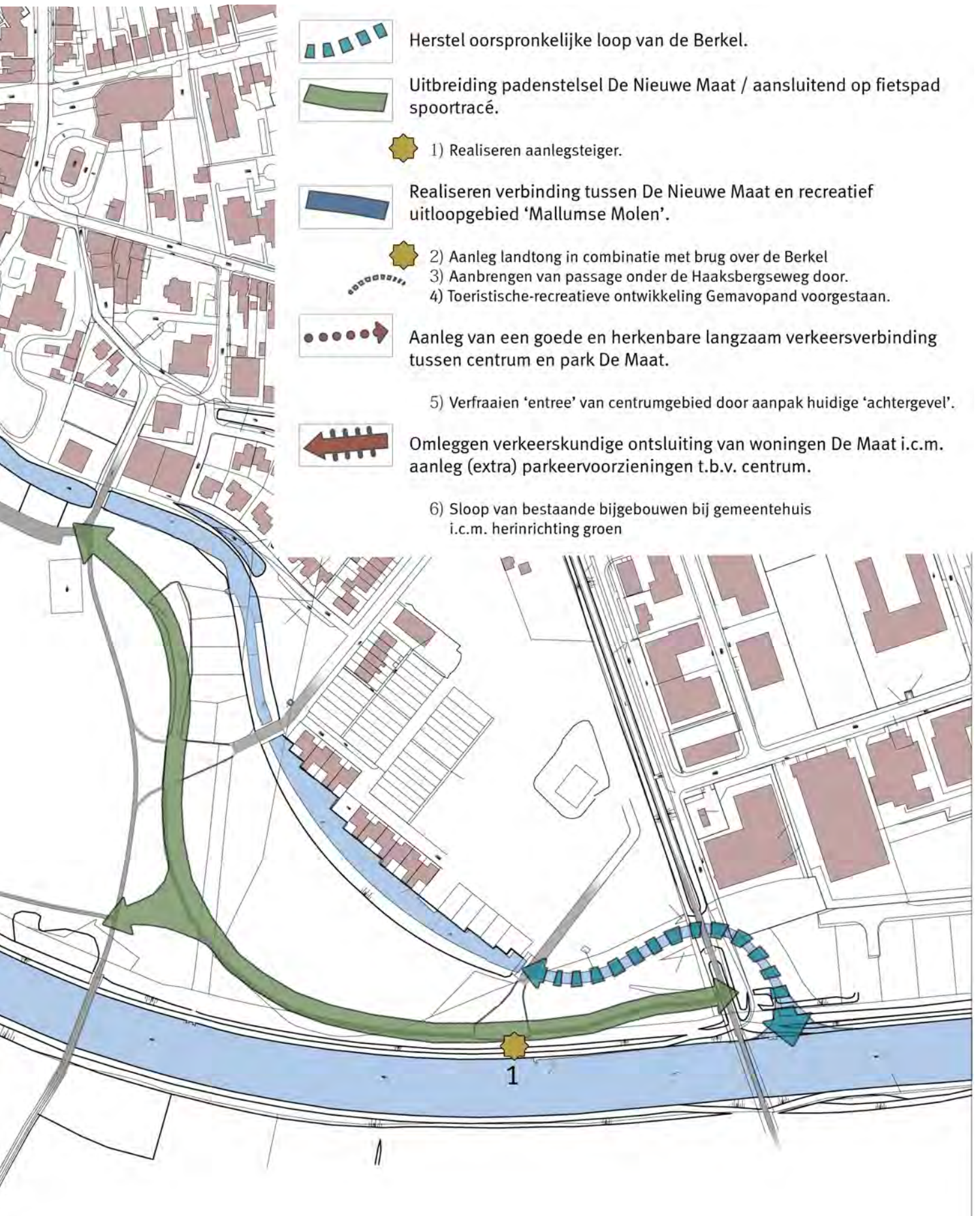

2) Realiseren aanlegsteiger.

2.6 Projectenoverzicht Eibergen

versterken van cultuurhistorische en toeristische betekenis van de Berkelzone, "dicht bij het centrum" en in aansluiting op recreatiegebied "Mallumse Molen"

3. Bijlagen

3.1 Projecten toelichting en -verbeelding Borculo

Huidige situatie.

Nieuwe situatie.

- Aanbrengen duidelijke route door tegels te vervangen door klinkers aansluitend op de Hofstraat.
- Grasberm aan zuidzijde Hoflaan.
- 'Haag' rondom oude (kasteel) boomgaard.

Hofstraat als belangrijke toegangsweg naar het centrum.

Huidige situatie.

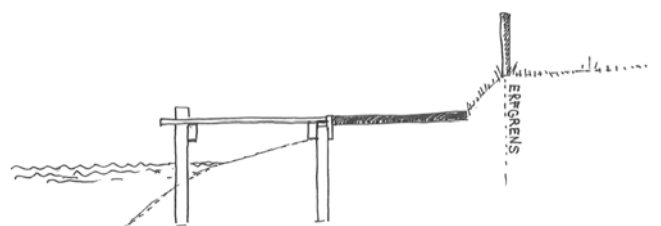
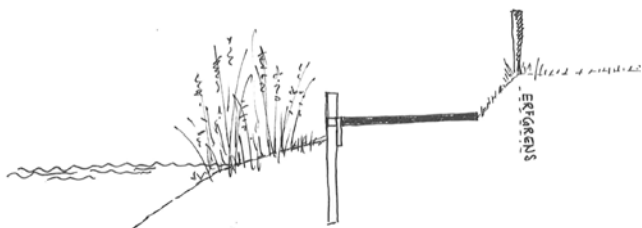
Nieuwe situatie.

- Aanleg fiets-voetpad langs de Berkel.

- * Eventueel in combinatie met een vlonder.

Huidige situatie.

Nieuwe situatie.

- Opwaardering tot fiets-voetpad (asfalt)
- Vervangen huidige brug door beweegbare brug

Huidige situatie.

Nieuwe situatie.

- Opwaardering tot fiets-voetpad (asfalt)

3.2 Projecten verbeelding Eibergen

Huidige situatie.

Nieuwe situatie.

- Realiseren vlonder onder de Haaksebergweg door.

Huidige situatie.

Nieuwe situatie.

- Realiseren 'landtong' in combinatie met brug over de Berkel.
- Landtong zorgt tevens voor betere doorstroming oorspronkelijke Berkeltracé.

I Kluiversgang als
entreeruimte tot (stads)
park De Maat

The map shows a street grid with a central green area. A red-shaded path, labeled 'I', runs north-south through the center. To the east of this path is a green area with a building, labeled 'II'. A blue-shaded river or canal runs along the bottom and right side of the map. The map uses various colors and line styles to distinguish between streets, green spaces, and water features.

II Entree (stads)park De
Maat aan de Grotestraat
t.o. Kluiversgang, met
daarin opgenomen de
(oorspronkelijke) villa.

- Karakteristieke ruimte meer benadrukken door weghalen van zoveel mogelijk "obstakels".
- Vormgevend benadrukken als entree- ruimte van park De Maat.
- Eventuele "boombak" (met zitrand) t.p.v. boom als introductie / verwijzing naar park De Maat.

- Lichtmasten in "zichtlijn" plaatsen.
- Regelgeving / afspraken m.b.t. reclame-uiting en uitstallingsruimte.

- Transformatie achtergevel tot "stadsmuur met muurwoningen".
- Resultaat is herkenbare maat en schaal door gevelgeleding ('korrel' als duiding woonfunctie).

- ter plaatse van woongebied afbakening van het park De Maat d.m.v. randbeplanting.
- Wonen “aan de rand van het park” in plaats van in het park.

- bestaande “bosrand als randbegrenzing van het park De maat.
- openluchttheater rechtstreeks aan nieuwe weg/geen apart voetpad meer.
- max. parkeercapaciteit CA.67 plaatsen.

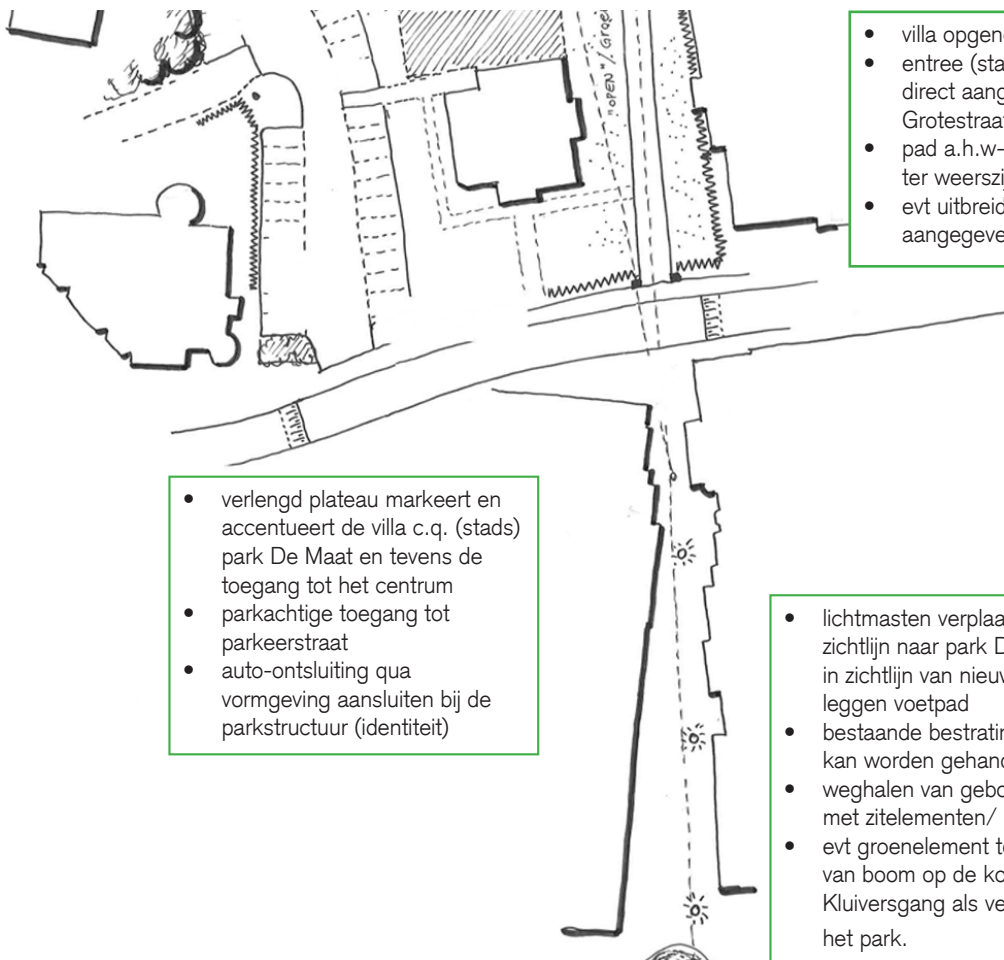
- (stevige) randbeplanting langs het park om de woon-hof af te schermen van het park.
- nieuwe aanhechting aan het park (toegang) in het verlengde van bestaand bomenlaantje.

- nieuw pad tussen opluchttheater/parkeerstrook en stadscentrum, globaal over bestaand tracé
- bestaande bomen handhaven
- villa + evt. nieuwbouw in het park.

- Herstel villatuin aan Grotestraat.
- Herstel relatie tussen villa en park De Maat.
- Herkenbare toegang tot park vanaf de Grotestraat.

“vergroenen”omgeving villa/sloop van latere bijgebouwen

- villa opgenomen in het park
- entree (stads)park De Maat direct aangrenzend aan de Grotestraat.
- pad a.h.w- “door de tuin”/gras ter weerszijden
- evt uitbreiding van de villa zoals aangegeven

- verlengd plateau markeert en accentueert de villa c.q. (stads) park De Maat en tevens de toegang tot het centrum
- parkachtige toegang tot parkeerstraat
- auto-ontsluiting qua vormgeving aansluiten bij de parkstructuur (identiteit)

- lichtmasten verplaatsen in zichtlijn naar park De Maat/ in zichtlijn van nieuw aan te leggen voetpad
- bestaande bestratingspatroon kan worden gehandhaafd
- weghalen van gebogen rand met zitelementen/
- evt groenelement ter plaatse van boom op de kop van de Kluiversgang als verwijzing naar het park.

Marktstraat 1
7271 AX Borculo

sa
con

Burg. Roelenweg 28
Postbus 30029
8003 CA Zwolle
T 038 - 422 10 50
F 038 - 423 57 50
info@sacon.nl
www.sacon.nl

weblog.sacon.nl